

11.Sınıf Tarih 2. Dönem 1. Yazılı Soruları

1- Aşağıdaki Kavramların anlamlarını bire cümle ile yapınız.

İthalat

İhracat

Mültezim

Muhtesip

Kabotaj

2- Coğrafi şartlar Devletlerin ekonomik faaliyetlerini nasıl etkiler. Geçmiş yıllardan bilgi birikiminizi de kullanarak örnekler vererek cevaplandırınız.

3-Coğrafi keşifler Osmanlı ekonomisini Nasıl etkilemiştir.

4-Sanayi İnkılabı Osmanlı devletini nasıl etkilemiştir. Açıklayınız

5- Cumhuriyetin ilk yıllarında Devletçi Politika izlenmiştir. Bunun sebebini yazınız

6-Klasik Dönem Osmanlı Ekonomisinin dayandığı ilkeleri yazarak Kısaca açıklayınız

7-Narh Sistemi nedir. Tanımını yapınız. Tüketici Hakları açısından Değerlendiriniz.

8-Anadolu Selçuklu devleti Ticareti geliştirme adına ne gibi faaliyetlerde bulunmuştur.

9-Osmanlı devletinde yabancı yatırımlar daha çok hangi alanda yapılmıştır. Bunun Olumlu ve da olumsuz yanlarının Açıklayınız

10-Aşağıda verilen Osmanlı devletine ait vergilerin anlamlarını yazınız

Çiftbozan

Öşür

Haraç

Cizye

Adeti- Ağnam

1- Aşağıdaki Kavramların anlamlarını bire cümle ile yapınız.

İthalat: Mal Alma

İhracat: Dışarıya mal satma

Mültezim: Mültezim, Osmanlı toprak sisteminde açık artırma usulüyle, belirli eyaletleri (Özellikle merkezden uzak olanları) kiraya vermeye iltizam, iltizam sahibi olan kişiye de mültezim denirdi.

Muhtesip: Muhtesiplik, Osmanlılarda devletin kaza ve şehirlerdeki iktisadi ve ticari faaliyetlerden elde edeceği vergi hasılatını mümkün olduğu kadar eksiksiz ve adalete uygun şekilde toplamaya çalışan iltizam memurluğu gibiydi

Kabotaj: Kabotaj, bir devletin kendi limanlarına deniz ticareti konusunda tanıdığı ayrıcalıktır.

2- Coğrafi şartlar Devletlerin ekonomik faaliyetlerini nasıl etkiler. Geçmiş yıllardan bilgi birikiminizi de kullanarak örnekler vererek cevaplandırınız.

CEVAP: Coğrafi şartlar Devletlerin ekonomik yapısına etki etmektedir. Örneğin bozkırlarda yaşayan Orta Asya Türk devletleri hayvancılıkla uğraşmışlardır. Çünkü Toprakları Tarıma elverişli değildir. Yine Mısırda kurulan devletler nil nehrinin etkisi ile bereketli olan topraklarda tarımla uğraşmışlardır. Mezopotamya da kurulan devletler de Tarımla uğraşmışlardır. Anadolu uygarlıkları da Tarımla uğraşmışlardır. Fenikeliler ise dağlık bölgelerde kurulduğu için ticarete atılmak zorunda kalmışlardır.

Görüldüğü gibi coğrafi şartlar ekonomik uğraşları etkilemiştir.

3-Coğrafi keşifler Osmanlı ekonomisini Nasıl etkilemiştir.

CEVAP: Coğrafi Keşifler Osmanlı ekonomisini Olumsuz yönde etkilemiştir. Avrupalı devletler uzak doğu ticareti için Ümit burnunu dolaşmaya başlayınca Akdeniz limanları önemini yitirmiştir. Atlas okyanusu limanları önem kazanmıştır. Osmanlı devleti büyük ekonomik kayıplara uğramıştır. Bu ekonomik kayıpları engellemek için daha çok kapitülasyon vermek zorunda kalmıştır.

4-Sanayi İnkılabı Osmanlı devletini nasıl etkilemiştir. Açıklayınız

CEVAP: Sanayi İnkılabı Osmanlıyı Olumsuz yönde etkilemiştir. Seri üretime geçen Avrupa malları ile mücadele edemeyen Osmanlı tüccarları küçük el tezgahlarını kapamışlardır. Osmanlı ülkesi Avrupalıların açık pazarı haline gelmiştir.

5- Cumhuriyetin ilk yıllarında Devletçi Politika izlenmiştir. Bunun sebebini yazınız

CEVAP: Cumhuriyet döneminde Özel sektör Teşvik edilmesine rağmen yeterince yatırım yapacak sayıda insanın olmaması bazı önemli yatırımların devlet eliyle yapılmasına neden olmuştur.

6-Klasik Dönem Osmanlı Ekonomisinin dayandığı ilkeleri yazarak Kısaca açıklayınız

CEVAP: Klasik dönem Osmanlı ekonomik anlayışı 3 temel ilkeye dayanır

A) Fiskalizm: Fiskalizm, devletin iktisadi kararlar alırken bir yandan hazine gelirlerini yükseltme öte yandan da ulaştığı gelir seviyesinden düşmemek adına harcamaları kısma esasına dayanır. Gelirleri yükseltmek üretim araçlarının geliştirilmesi, ulaşımın kolaylaşması ve parasal ilişkilerin genişliğine bağlıdır. Devletin ilk iki unsur hususunda yapacağı bir şey yoktur. Sonuncu unsur ise para ile uğraşan bir sınıf ile ekonomi arasında bağımlı bir ilişki doğuracağından toplumsal dengeyi bozma ihtimali taşımaktadır. Dolayısı ile istenilen bir durum olmaktan oldukça uzaktır. Devletin gelir seviyesini sabitleme arzusu harcamalar üzerindeki tavrını sertleştirecek ve vergi merkezli bir anlayışın yürürlükte olmasına sebep olacaktır.

Fakat bu durumun önüne işçilik ilkesi ile birlikte gelenekselci anlayış geçmeye çalışır.

B) İşçilik : Toplum içinde metanın bol ve haliyle fiyatların düşük olması esasına dayanır. Bu nedenle Osmanlı Devleti üretime çok önem vermiştir. Üretim, tarımsal üretimin ağırlıkta olduğu köyler ve diğer geçim kaynaklarına sahip kasabalardan mürekkep kazalar ekseninde örgütlenmiştir. Kazaların ihtiyaçları tesis edildikten sonra artan ürün diğer kazalara ve İstanbul'a gönderilmektedir. Böyle bir mantık içinde ithalatın ihracata oranla daha önemli kabul edilmesi doğal karşılanmış

ve ithalat serbest bırakılmıştır. Provizyonizm özetle mevcut ihtiyaçları en iyi şekilde karşılama anlamına gelir. Bu durum Osmanlı Devleti'nde arz yönlü bir ekonomiyi öne çıkarmıştır.

C) Gelenekçilik : Bu ilke, iktisadın, bireylerin, kurumların ve toplumun tamamının içinde anlamını bulduğu geleneğe göre işleridir. Bu bağlamda gelenek yalnızca geçmiş ile kaim olan değil yaşanmakta ve yaşanacak olandır. Devletin işlevi, öncesi olmayan bu durumu muhafaza etmektir. Toplum içinde dengesizliğe sebep olacak bir gelir dağılımını önlemek siyasal mekanizmanın hem iktisadi hem de toplumsal bir vazifesidir.

Devlet dengenin korunmasında yalnız tüketimin değil, üretimin de kontrol altında tutulmasını amaçlıyordu. İhtiyaç duyulan miktarda ithalata izin veriyordu.

7-Narh Sistemi nedir. Tanımını yapınız. Tüketici Hakları açısından Değerlendiriniz.

CEVAP: Eksik rekabet şartlarından dolayı fiyatlara müdahale edilmesi olarak tarif edilen narh sistemi klasik dönem Osmanlı ekonomisinde fiyat politikasına esas teşkil etmiştir. Osmanlı narh uygulamasında temel ölçü, arz ve talep şartları olup tekellerin önlenmesi istenmiştir. Özellikle zirai ürünlerde arz şartlarının çok değişken olması böyle bir uygulamayı zorunlu kılmıştı. Yine talebin arttığı Ramazan ayı öncesinde fiyatların yeniden tespiti gerekirdi. Kuraklık, ulaşım zorlukları, harp, abluka vb. sebeplerden dolayı üretimin azalması sonucu arzda bir daralma olduğunda narh fiyatları

yükseltilir, arzın genişlemesi hâlinde düşürülürdü. Para birimi olan akçenin değer kaybetmesi narh fiyatlarında bir yükselmeye, değer kazanması ise topyekûn bir azalmaya yol açardı.

8-Anadolu Selçuklu devleti Ticareti geliştirme adına ne gibi faaliyetlerde bulunmuştur.

CEVAP: Ticaret limanlarına sahip şehirler fethedilmiştir, kervansaraylar yapılmış ve Ücretsiz hale getirilmiştir. Ticarete sigorta sistemi getirilmiştir.

9-Osmanlı devletinde yabancı yatırımlar daha çok hangi alanda yapılmıştır. Bunun Olumlu ve da olumsuz yanlarının Açıklayınız

CEVAP: Yatırımlar daha çok Demiryolu alanında yapılmıştır. Olumlu yanı Ülkenin her yanına ulaşım imkanı oluşmaya başlamıştır. Ticaret ve asker sevkiyatı için kolaylık oluşmuştur. Olumsuz yanı ise Devlet bu ihaleleri alanlara devlet garantisi vermiştir. Şirketler asla zarar etmemişlerdir. Birde güzergah üstünde ki madenleri işletme hakkı tanınmıştır. Bu sebeple bir süre sonra demir yollarının "S" şeklinde olduğu görülmüştür.

10-Aşağıda verilen Osmanlı devletine ait vergilerin anlamlarını yazınız

Çiftbozan:Toprağını üst üste 3 yıl ekmeyenden alınan vergidir

Öşür:Müslümanlardan alınan toprak vergisidir.

Haraç:Gayri Müslimlerden alınan Toprak vergisidir.

Cizye:Gayri Müslimlerden alınan kişi vergisidir

Adeti- Ağnam:Küçükbaş hayvanlardan alınan vergidir.